

Sampsa Matilainen
Pauliina Jalonen

Sisäministeriö
Kirjaamo

Viite: SMDno-2020-885

Lausunto hallituksen esityksestä rahankeräyslain 1 §:n muuttamiseksi

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Kuntaliitto näkee vapaaehtoisten päästökompensaatiomarkkinoiden syntyminen tukemista ja kompensatiojärjestelmän viemistä eteenpäin sääntelyn keinoin yleisesti ottaen hyvänä kehityssuuntana.

Ehdotetussa uudessa rahankeräyslain 1 §:n 3 momentin 8 kohdassa vapaaehtoiset päästökompensaatiopalvelut rajattaisiin rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalajoinnituksen määrittelyn mukainen toiminta olisi mahdollista rahankeräyslain sääntelyn ulkopuolisena toimintana erilaisille toimijoille riippumatta palveluntarjoajan oikeudellisesta muodosta.

Päästökompensaatiotoiminnan tarkoituksena on mahdollistaa oikeushenkilöille niiden aiheuttamien päästöjen ja yksityishenkilöille heidän hankkimistaan palveluista ja tuotteista aiheutuvien päästöjen hyvittäminen maksua vastaan. Pykälässä ei ole organisatorista soveltamisalajoinnusta.

Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta kuntatalouteen. Ehdotus ei asettaisi yrityksille uusia tiedonantovelvollisuuksia tai muita hallinnollista taakkaa lisääviä velvollisuuksia, joten ehdotetusta laista ei aiheutuisi lisäkustannuksia yrityksille. Ehdotuksella arvioidaan olevan useita positiivisia vaikutuksia, mm. ympäristövaikutuksia.

Lakiehdotuksessa todetaan, että kiinnostus vapaaehtoisten päästökompensaatiopalveluiden hyödyntämiseen päästöjen kompensoimiseksi on kasvanut mm. kuntien taholta. Lisäksi päästökompensaation nähdään tukevan kuntien toimia nimenomaan päästöjen vähentämistä täydentävänä toimenpiteenä. Näkökulmaa ei perusteluissa kuitenkaan enemmälti avata, joten jää epäselväksi, miten muutoksen käytännössä katsotaan suoranaisesti tukevan kuntien päästöjen vähentämistä.

Päästökompensaatio puhuttaa kunnissa, sillä siihen ei ole olemassa yhteisiä pelisääntöjä. Monissa kunnissa on kuitenkin jo ryhdytty erilaisiin vapaaehtoiisiin ilmastotoimiin. Kompensointitavoitteet vaihtelevat. Monissa kunnissa ilmastotavoitteena on pyrkimys 80 % päästövähennyksiin kunnan omilla toimilla ja kompensointi loppuille 20 % päästöistä (esimerkiksi Sitran julkaisu "Kuntien ilmastotavoitteet ja -toimenpiteet" 2018). Tämä tarkoittaa erityisesti niille kunnille, missä hiilineutraalisuustavoite lähenee vauhdilla, että jonkinlaista suunnitelmaa kompensaation suhteen olisi hyvä olla.

Ehdotettu lakimuutos ei poista sitä ongelmaa, että ei ole olemassa ylipäänsä pelisääntöjä tai puolueetonta tahoja varmentamaan muualla tapahtuvat päästövähennykset ja esimerkiksi niiden pysyvyys. Kuntaliitto pitääkin hyvänä lakiehdotuksessa todettua menettelyä erillisestä hankkeesta sen selvittämiseksi, minkälaisia sääntelytarpeita vapaaehtoiseen päästökompensaatiotoimintaan kohdistuu, muun ohella käytettävien päästökompensaatiopalveluiden luotettavuuden varmistamiseksi. Kuten lakiehdotuksessakin nähdään riskinä, kompensaatiopalveluina saatetaan myydä myös sellaisia palveluita, joista saatava ilmastohyöty on kyseenalainen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Sampsa Matilainen
lakimies

Tiedoksi

Sisäministeriön poliisiosaston lainsäädäntöyksikkö